

Pro Hanhikivi ry.
Laitatie 14,
86110 Parhalahti
pro.hanhikivi@omanetti.fi

14.12.2008

Pyhäjoen kunta (kirjeellä, allekirjoitettuna)
kunnanhallitus

Raahen kaupunki (sähköisesti)
kaupunginhallitus

Tiedoksi:

Ympäristökeskus, Eero Kaakinen (sähköisesti)
Pohjois-Pohjanmaan liitto, Olli Eskelinen (sähköisesti)
Pyhäjoen kunnan ohjausryhmän jäsenet (sähköisesti)
Raahen kaupungin ohjausryhmän jäsenet (sähköisesti)
Museovirasto, (sähköisesti)

Viite:

Hanhikiven osayleiskaavan ja asemakaavan luonnos 24.10.2008
Palaute viitteen mukaiseen asiakirjaan.

Hanhikiven ydinvoimalaitosalueen osayleiskaava

Luonnos 24.10.2008

2.2 Osallistuminen ja vuorovaikutus

Osallisilla pitää olla mahdollisuus vaikuttaa kaavan valmisteluun ja lausua kirjallisesti tai suullisesti mielipiteensä asiasta.

Koska kuntalaiset eivät ole kaava-asioiden asiantuntijoita ja koska palautteen ja arviointien laatiminen kirjallisesti on useimmille vaikeaa ja koska useat yhtäaikaiset kaavoitus- ja selvitysprosessit menevät helposti sekaisin, on oikea-aikainen ja oikein kohdistettu palautteen antaminen tässä tilanteessa lähes mahdotonta. Pro Hanhikivi osallisena ja jäsentensä puolesta on pyytänyt ja pyytää edelleen mahdollisuutta neuvotteluun ennen kuin kaavaa valmistellaan pidemmälle.

3. Lähtötiedot

Kaavaselostuksen alkulehdillä on luettelo muista kaavaa koskevista asiakirjoista, taustaselvityksistä ja lähdemateriaalista:

Ydinvoimalaitoksen ympäristövaikutusten arviointiohjelma / Tammikuu 2008

Ydinvoimalaitoksen ympäristövaikutusten arviointiselostus / Lokakuu 2008

ja OAS:n sivun 2 mukaan YVA tuottaa keskeiset tiedot kaavaehdotuksen laatimiseksi.

Huomautamme, että Fennovoiman YVA-selvitystä ei voi käyttää luotettavana lähteenä kaavaehdotuksen laatimiseen, koska jo luonnosvaiheessa on tullut selvästi ilmi, että arviointi on tehty pintapuolisesti, varsinkin luontoselvitystensä osalta ja sisältää selkeitä virheitä. Varsinaisessa arviointiselostuksessa ei ole näitä puutteita ja virheitä korjattu, huomautuksista ja vaatimuksista huolimatta.

Kaikesta näkyy, että YVA-selvitys on tehty kovalla kiireellä ja huolimattomasti ja selvityksessä on käytetty vanhentuneita tietoja.

Ennen yleiskaavan laatimisen aloittamista olisi ollut syytä keskustella ja tehdä päätöksiä tavoitellusta kehityssuunnasta Pyhäjoen kunnassa. Nyt valtuutetut ja kuntalaiset on harhautettu etenemään asiassa ennen, kuin

mitään keskusteluja tai päätöksiä on tehty. On vedottu ja vedotaan YVA-selvitykseen ja siitä saatavaan tietoon. YVA valmistunee vasta vuoden vaihteen jälkeen ja kaavasunnitelmat ovat jo nyt täydessä käynnissä.

3.2.1

Kaavaluonnos on valtakunnallisten tavoitteiden vastainen.

Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet eivät kohdistu ydinvoimaan vaan vesivoiman lisäämiseen, turpeen käyttöön, offshore-tuulivoimaan, metsäbiomassaan, peltobiomassaan, biokaasuun, jätteenpolttoon ja näiden käyttöön tehokkaasti ja ympäristövastuullisesti.

Kaavaluonnos on ”omien” tavoitteidensa vastainen mm.

2. Eheytyvä yhdyskuntarakenne ja elinympäristön laatu	
yleistavoitteet	eivät toteudu
erityistavoitteet	eivät toteudu
3. Kulttuuri- ja luonnonperintö, virkistyskäyttö ja luonnonvarat,	
yleistavoitteet	eivät toteudu
erityistavoitteet	eivät toteudu
4. Toimivat yhteysverkot ja energiahuolto	
yleistavoitteet:	eivät toteudu
erityistavoitteet	eivät toteudu
6. Luonto- ja kulttuuriympäristöinä erityiset aluekokonaisuudet	
yleistavoitteet:	Eivät toteudu

3.2.2 Maakuntakaava

Osayleiskaavaluonnos on täysin voimassaolevan maakuntakaavan vastainen.

Pohjois-Pohjanmaan maakuntakaavassa sekä valtakunnallisissa, että alueellisissa tavoitteissa on korostettu luontoarvoja. Myös Pyhäjoen kunta on tähän hankkeeseen asti toiminut näiden tavoitteiden pohjalta, mutta nyt vireille laitetuilla kaavamuuoksilla ollaan tuhoamassa totaalisesti hyvä kehitys. Maakuntakaava ja sen periaatteet on kunnassa hyväksytty. Ei ole tarkoituksenmukaista lähteä muuttamaan pitkälle tulevaisuuteen tähtääviä suunnitelmia lyhytaikaisen ja kiistanalaisen eduntavoittelun vuoksi.

3.2.3 YLEISKAAVAT JA ASEMAKAAVAT

Parhalahden osayleiskaava ja pitkään odotettu rantayleiskaava olivat osaltaan luomassa hyvää kehitystä Parhalahden kylälle. Pysyvän asutuksen uudisrakentamishankkeita, peruskorjauksia ja toiveita lomarakentamisesta oli useilla perheillä. Tällä hetkellä suunnitelmat ovat pysähdyksissä tai rakentajat empivät töiden aloittamista. Kiinnostus Parhalahdella vapaana oleviin rakennuspaikkoihin on hiipunut. Rantarakentaminen on joka tapauksessa estynyt Hanhikiven alueella moniksi vuosiksi.

On huomioitava, että kalastukselle tärkeä Parhalahden kalasatama merkitään kaavaan veneväylineen. Ja kyläläisten ainoa uimapaikka Kultaranta tulee esittää kaavassa yleisenä virkistätymisalueena, vaikka kunta kieltäytyi hoitamasta ja ylläpitämästä sitä jatkossa.

Kaavassa on huomioitava kolmen ympäristövaikutusten kannalta merkittävän laitoksen mahdollinen sijoittuminen hyvin lähelle toisiaan. Laitosten yhteinen kuormitus vesistölle ja luonnolle ja sitä kautta ihmisille on selvitämättä.

[Raahan kannalta ei lähialueille ole yhdyskuntarakenteellisista syistä muutoinkaan tarkoituksenmukaista ohjata vakituiseen asumiseen kohdistuvaa rakentamista. Raahan eteläisen ranta-alueen rantayleiskaavan tarkistaminen tulee vireille vuonna 2009, koska alueelle kohdistuu rakentamispainetta ympärivuotiseen loma-asumiseen.](#)

Alueelle kohdistuu rakentamispaineita ympärivuotiseen loma-asumiseen. Jos ydinvoimalakaava hyväksytään ja ydinvoimalan rakentaminen näin mahdollistetaan, rantarakentamiselle ei voida osoittaa kelpoista aluetta Raahan eteläiseltä ranta-alueelta. Jäähdytysvesien vesistövaikutukset tulevat olemaan vaikeimmat juuri tällä alueella.

3.3 Väestö ja työpaikat

Parhalahden rannoilla erityisillä maisemanhoitokohteilla laiduntavat ja maisemointityötä tekevät Highland rodun naudat, joita kasvatetaan lihakarjaksi suunnitellun ydinvoimalan läheisellä vaikutusalueella.

Parhalahti on valikoitunut useimmille asukkaille asuinpaikaksi luonnonläheisyytensä ja merellisten mahdollisuuksiensa vuoksi, vaikka työpaikat ovat aivan muualla.

3.4 Palvelut

Pyhäjoella lähin peruskoulu sijaitsee Parhalahden kylällä ja on vaarassa jäädä 5 km:n vaikutusalueen sisäpuolelle, mikäli laitossijoittelu heittää nyt arvioidusta alle ½ km. Edes asemakaavaluonnoksessa ei laitoksen sijaintia ole pystytty määrittämään.

3.5 Rakennettu ympäristö

Ranta-alueilla sijaitsee jonkin verran loma-asuntoja.

Alueelle on ollut vaikea saada lupaa rakentamiselle, eikä vireillä ollut ranta-asemakaavaluonnos juurikaan antanut uusia mahdollisuuksia lomarakentamiselle, vaikka toiveita siihen esitettiin.

Hanhikiven alueen säilyminen luonnon kannalta arvokkaana alueena perustuu siihen, ettei alueella ole merkittävästi loma-asutusta ja oleva loma-asutus on pienimuotoista, eikä rasita ympäristöä.

Hanhikiven alue on Parhalahden parasta ja ainoa ranta-alue, jossa on ollut mahdollisuus ulkoilla ja rantautua niidenkin, joilla ei omaa merenratapaikkaa ole. Näistä lähtökohdista aluetta tulisi myös kehittää, arvokas luonto huomioiden.

3.6 Maisema ja luonnonympäristö

Maisemaa ja luonnon ympäristöä ovat muovanneet mm. merestä-metsäksi suojelun ja luonnonsuojelun maankäyttörajoitukset.

Alueen *Korkeimmat kohdat n. 5m*. Missä ja kuinka laajalla alueella on näin korkeita paikkoja?

3.7 Kallioperä ja maaperä

Koko ydinvoima-alue sijoittuu arvokkaalle kallioalueelle! Hanhikiven kallioperä on luokiteltu valtakunnallisesti arvokkaaksi kallioalueeksi, joka tuhoutuisi, jos hanke toteutuisi.

Kallio on myös luontaisesti rikkonaista konglomeraattia, jossa on silminnähtävien helposti erodoituvia (eroosiolle alttiita) osia, joten tällaiselle kallioperälle rakentaminen saattaisi muodostaa turvallisuusrisikin. Kunnollista geologista selvitystä ei joko ole tehty tai sitten sitä ei uskallettu julkaista. Ovatko

tutkimuskairautusten/maaperätutkimusten tulokset saatavilla, ovatko ne osoittaneet kallioperän soveltumattomaksi ydinvoimalan rakennuspaikaksi?

3.9 Kasvillisuus ja eläimistö

Kasvillisuuden ja eläimistön osalta Pöyryn selvityksissä on suuria puutteita ja virheitä. Vesien osalta näitä ei ole tutkittu ollenkaan. Koko maankohoamisrannikon (Perämeren) edustavin äärimmäisen uhanalaiseksi luokiteltu merestä metsäksi sukkessiokehityksen esimerkkialue on jätetty huomiotta. Metsässä kasvavaa monipuolista kääpä- ja jäkälälajistoa eikä muitakaan sieniä ole tutkittu lainkaan, ei myöskään lahoppuilla viihtyvää hyönteis- ja muuta pieneliöstöä. Linnuston osalta on myös suuria puutteita, eikä sitä ole huomioitu, että muuttoaikana mm. valtaosa Fennoskandian (Norjan, Ruotsin, Suomen, Kuolan ja Karjalan) pohjoisosan hanhista ja joutsenista muuttaa Hanhikiven kautta. Myöskään ei ole mitään mainintaa esim. Hanhikiven monipuolisesta tikkalajistosta. Paitsi että itse laitosalueen alle jää arvokasta aluetta, voimalinjat muodostavat vaaratekijän muuttolinnoille ja linjoilla on haitallinen vaikutus kaikelle eliöstölle koko tällä yli 20 km matkalla.

Jos hanke toteutetaan, kaikki nämä alueet menetetään, joten yksin tästäkään syystä ydinvoimakaavoitusta ei tule jatkaa.

3.10 Merkittävät luontokohteet

Hanhikivenniemen alue on luokiteltu luonnon ja maisemansuojelun kannalta arvokkaaksi kallioalueeksi.

Hanhikiven niemen pohjoiskärjessä sijaitsee neljän osa-alueen muodostama Ankkurinnokan luonnonsuojelualue. Kaava-alueen eteläosassa sijaitsee useista osa-alueista koostuva Parhalahti – Sölöläinlahti ja Heinikarinlammen suojelualue. Lisäksi niemen alueella on useita luonnonsuojelulain

29 §:n luontotyyppien rajauksia ja muutamia metsäluonnon monimuotoisuuden kannalta tärkeitä elinympäristöjä sekä vesilain tarkoittamia kohteita.

Myös rakentamisen aikana toimintaa olisi vaikea rajata niin, ettei sillä olisi vaikutusta myös Natura-alueeseen.

3.11 Muinaismuistot

Fennovoiman lupauksen mukaista vapaata pääsyä Hanhikivelle ei voida tässä kaavassa lain mukaan (YVL 1.10, 11.7.2000) toteuttaa.

3.12 Maanomistus

Maanhankinta Hanhikiven alueella ei tule toteutumaan Fennovoiman toivomalla tavalla, vaikka hermoja raastavaa painostusta, väsytystaktiikkaa ja keinottelua on jo kestänyt yli vuoden.

Lisäksi yleinen kysymys kunnan/kaupunginhallitukselle ja kaavan laatijalle: Tiedättekö minkä vuoksi Fennovoima pyrkii hankkimaa laajoja maa-alueita suunnitellun laitosalueen ulkopuolelta ja miksi se ei palauta hankkimiaan vuokra-alueita (pura vuokrasopimuksia) esimerkiksi Kristiinankaupungissa vaikka hanke siellä on virallisesti keskeytetty jo kesäkuussa 2008?

3.15 Kaavoituksen ja voimalaitossuunnittelun kytkennät ja erillisselvitykset

Fennovoima Oy:n toimesta on laadittu seuraavat selvitykset ja vaikutusarviointit:

- *Aluetaloudellisten vaikutusten arvioinnin taustaselvitys:*
Jätetty selvittämättä aluetaloudelliset vaikutukset eli kustannukset kunnalle ennen laitoksen valmistumista.
- *Voimalaitoshanke: sosiaalisten vaikutusten arviointi, Asukaskysely / Pyhäjoki:*
Kyselytutkimus epäonnistui, eikä virheitä ole korjattu, vaikka asiasta on useaan otteeseen annettu palautetta.
- *Luontoselvitys ja –vaikutusten arviointi, Pyhäjoki:*
Monien palautteiden perusteella tehty erittäin puutteellisesti.
- *Vaikutukset maisemaan ja kulttuuriympäristöön:*
Arvio tehty puutteellisesti ja rajattu liian pienelle alueelle

3.16 Kaavoitus ja YVA-menettely

Koska YVA-arvionti on jo todettu puutteelliseksi ja pintapuoliseksi ei se ole riittävä tarkkuus kaavoitusta varten. Kaavojen valmisteluaineiston yleisötilaisuudessa ei voinut juurikaan ottaa kantaa tai keskustella aiheesta, koska esittelytilaisuus oli ennen kuin kukaan osallinen oli nähnyt luonnosta tai selostuksia. Esillä ollut aineisto (kartat) ovat epäselviä ja hankalasti hahmotettavia. Olemassa olevat rakenteet (tiet ja rakennukset) eivät erotu pohjakartasta. Kaavaluonnoksen liiteaineistona olevaan YVA-lyhennelmään kannanotto (palaute) tämän palautteen liitteenä lopussa.

4 SUUNNITTELUN TAVOITTEET

4.1 Tavoitteiden muodostumistapa

Pyhäjoen kunta ja Raahen kaupunki vastaavat kaavojen laadinnan ohjauksesta ja valvonnasta alueillaan. Koska kyseessä on kuitenkin merkittävä, ylikunnallinen hanke, kunnat ovat asettaneet sille ohjausryhmän, johon kuuluu Pyhäjoen kunnan, Raahen kaupungin ja Pohjois-Pohjanmaan liiton edustajia.

Merkittävää on, että ohjausryhmään on Pyhäjoen kunnasta valittu vain heti alkuun ydinvoimamyönteisyytensä ilmoittaneita henkilöitä ja mm. maankäyttöjaos, jonka toimenkuvaan ko. asiat kuuluisivat on kokonaan syrjäytetty. Kaava-asian käsitellyssä ja päätöksissä ei haluta kuunnella ja huomioida kritiikkiä tai asioiden kyseenalaistamista.

4.2 Suunnittelun yleistavoitteet

- Suunnittelu tehdään avoimesti ja vuorovaikutteisesti. ...

Asema ja yleiskaava esittely vietiin Raahen, vaikka suurin alue Hanhikiven kaavoituksesta sijoittuu Pyhäjoen kunnan alueelle. Vastaava tilaisuus olisi pitänyt järjestää myös pyhäjokisille ja Pyhäjoella.

4.3 Viranomaisten tavoitteet

Ydinvoimalan rakentamisen alueelle tulee perustua riittävien selvitysten pohjalta laadittuihin maakunta-, yleis- ja asemakaavoihin.

Ympäristöselvitykset pitäisi suorittaa ennen kuin kaavoituksen suunnitteluun lähdetään. Alle puolessa vuodessa tehdyt tutkimukset eivät voi olla riittäviä. Seuranta tulisi tehdä useamman vuoden ajalta.

Kun kuitenkin jo näiden selvitysten perusteella ja vallitsevat olosuhteet huomioiden voidaan todeta, ettei ydinvoimala sovellu Hanhikiven alueelle, tulee ydinvoimakaavoitus lopettaa ja laatia alueelle sen erikoispiirteet huomioiva, voimassa olevan maakuntakaavan periaatteiden mukainen yleis- ja asemakaava.

4.3.1 Rajoituksia laitosalueella ja ydinvoimalaitoksen vaikutusalueella

Hanhikivi sijaitsee alle 500m päässä reaktorista. Kumminkin laitosalueella, jolla kulkua rajoitetaan. On harhaanjohtavaa esittää, että Hanhikivellä vierailu olisi mahdollista entiseen tapaan. Kyseessä on muinaismuistomerkki, joka on merkittävä vierailukohde niin kyläläisille kuin koko kunnallemme.

Suojavyöhyke

Kylä jää osittain 5 km sisälle. Rajausta selvennettävä. Laitoksen koko ja sijainti tulisi olla selvillä kun kaavoitusta aletaan suunnitella

5 OSAYLEISKAVALUONNOS

5.1 Luonnosta koskevat periaatteet ja käsitteet

Ydinvoimalaitosalue on pyritty sijoittamaan Hanhikiven niemen alueelle siten, että alueen muut toiminnot voivat sijoittua voimala-alueeseen nähden mahdollisimman häiriöttömästi.

Luonnonolosuhteiltaan arvokkaimmat alueet on jätetty rakentamisen ulkopuolelle

Kuka on pätevä arvioimaan, onko luonnonoloiltaan erityisen arvokkaaksi todettu alue pystytty rajaamaan rakentamisen ja varsinkin rakentamisaikaisten vaikutusten ulkopuolelle? Ympäristökeskuksen (ja monien muiden asiantuntijatahojen) palautteen ja arvion mukaan Hanhikiven alue on kokonaisuutenaan liian arvokas ydinvoimalalaitosalueeksi. Kun taas Fennovoiman arvion mukaan alueella ei ole mitään estettä ydinvoimalan sijoituspaikaksi.

Kunnan, kaupungin ja kaavoituksen ohjausryhmän tulisi todella kriittisesti arvioida, onko Fennovoiman hanke perusteiltaan oikea ja ovatko perusteet todella niin vahvat, että kyseinen alue voidaan uhrata ja sen myötä laajat ja vakavat vaikutukset voidaan hyväksyä.

Luontoarvojen säilyminen Hanhikiven alueella ei tule säilymään entisellään.

Suojelukohteet jäävät laitosalueen sisään. Rakentamisen aiheuttamia vahinkoja tuskin pystytään estämään.

Myös pohjoisrannalla on loma-asuntoja

Tankokarin ja vanhankyläsataman väylät merkittävä karttaan.

5.2 Aluevaraukset

Näillä merkinnöillä annetaan harhaanjohtavasti ymmärtää, että alueilla voidaan (nykyisten omistajien toimesta) edelleen harjoittaa metsätaloutta, käyttää virkistykseen ja rakentamiseen, mikä on pahasti ristiriidassa muiden aluetta koskevien merkintöjen kanssa.

Sekä EN-1 – että EN -2 –alueiden rantavyöhykkeille saa rakentaa virkistyskäyttöön tarkoitettuja rakennuksia ja rakennelmia. Alueet on tarkoitettu asemakaavoitettaviksi

Miten laitosalueelle saa rakentaa virkistyskäyttöön rakennuksia?

Alueet vaikuttaisivat olevan sellaisilla paikoilla, josta nykyiset rakennukset pitää "poistaa" tai johon aiemmin ei ole sallittu rakentamista.

Maa- ja metsätalousvaltainen alue, jolla on erityisiä ympäristöarvoja (MY-1) – 95,80 ha

Alue varataan pääasiassa maa- ja metsätalouden harjoittamista varten. Alueelle sallitaan ainoastaan maa- ja metsätaloutta palveleva rakentaminen rakennusjärjestyksen mukaisesti.

Merkitty osittain puuttomalla vesialueelle.

Maa- ja metsätalousvaltainen alue, jolla on erityistä ulkoilun ohjaamistarvetta (MU-1) – 8,16 ha

Alue varataan pääasiassa maa- ja metsätalouden harjoittamista varten. Alueelle sallitaan ainoastaan maa- ja metsätaloutta palveleva rakentaminen rakennusjärjestyksen mukaisesti.

Parhalahntisten yhteinen uimaranta (Kultaranta) on merkitty MU-1 alueeksi. Mitä metsänhoitoaluetta se on?

Nokalla MY-alueen vesirajaus W oudosti vinoon alas rajattu.

Johtoalueen alle näyttää jäävän myös Vanhakartano. Kuuluuko se SM alueisiin?

Alueella tehty ”Plootu” löydöt. Pitääkö alueella tehdä arkeologisia tutkimuksia ennen kaavaehdotusta?

5.3 Muut merkinnät

Luonnonympäristöön liittyvät kohdemerkinnät

Luonnon monimuotoisuuden kannalta erityisen tärkeät alueet on kaavassa osoitettu luo-1 ja luo-2 merkinnöillä. Luo-1 -merkintä osoittaa luonnonsuojelulain mukaisesti suojellut tai suojeltavaksi aiotut luontotyypit ja luo-2 -merkintä luonnon monimuotoisuuden kannalta erityisen tärkeät alueet, joilla sijaitsee vesilain 15 §:n kohde.

Näille alueille on laadittu myös muita merkintöjä esim. satama-alue rakennuksineen, joten luo-1 ja luo-2 alueet häviäisivät. Laivaväylän kaivu ja käyttö tulevat vaikuttamaan suuresti rantaviivan alueeseen oli se sitten suojeltu tai ei.

Arvokkaat harjualueet ja muut geologiset muodostumat on osoitettu ge-kohdemerkinnällä.

Kartasta ei voi tulkita menevätkö ma-enk ja ge alue päällekkäin eli ma-enk = alueen kallioperään voidaan rakentaa matala- ja keskiaktiivisen jätteen loppusijoituslaitos ydinenergialain nojalla myönnetyn rakentamisluvan mukaisesti ja ge =arvokas harjualue tai muu geologinen muodostuma.

Natura 2000 –verkostoon kuuluvat tai ehdotetut alueet on osoitettu nat-kohdemerkinnällä.

Kohdemerkinnällä sl-1 on osoitettu luontokohteet, jotka ovat luontodirektiivin liitteenII/IV nojalla rauhoitetun kasvilajin esiintymisalueita. Lajin esiintymispaikkojen hävittäminen ja heikentäminen on kielletty.

sl-1 kohteita on alueella runsaasti. Kuitenkin ko. alueille on laadittu myös muita merkintöjä, jotka mahdollistavat alueille esim. maanalaisen loppusijoituslaitoksen rakentamisen. Miten voidaan kuvitella, että sl-1 alueet säilyisivät ennallaan, jos niille rakennetaan?

5.4 Suojelu

Muinaismuistot

Suunnittelualueella sijaitsee valtakunnallisesti arvokas kiinteä muinaismuisto, joka on Hanhikiven historiallinen rajamerkki (Historiallinen aika V). Kohteella on myös kulttuurihistoriallista arvoa. Kaavan mahdollistama voimalalaitoksen toteuttaminen muuttaa merkittävästi arvokkaan muinaisjäännöksen lähiympäristön luonnetta, joten vaikutusten arviointia tulee tarkentaa suunnittelun edetessä tarkemmalle tasolle.

Pelkkä vaikutusten arviointi ei riitä, vaan on selkeästi ja havainnollisesti esitettävä miten Hanhikiven ympäristö aiotaan tai voidaan säilyttää lain mukaisena ja miten vapaa pääsy sinne voidaan varmistaa ja toteuttaa, kuten Fennovoiman toimesta on luvattu.

Luonnonympäristö ja maisema

Hanhikivenniemi on määritelty luontotyyppejensä ja lajistonsa vuoksi luonnon monimuotoisuuden kannalta erityisen tärkeäksi alueeksi.

Tämänkään perusteella ydinvoimakaavoitusta ei pitäisi jatkaa.

5.5 Kaavaluonnoksen suhde valtakunnallisiin alueidenkäyttötavoitteisiin

Asat esitetty myönteisinä, missä esitetty kielteiset vaikutukset, joita väistämättä on?

Toimiva aluerakenne

Kaava mahdollistaa ydinvoimalaitoksen rakentamisen Hanhikiven niemen alueelle. Ydinvoimahanke edistää alueen kilpailukykyä, alueellista elinkeinotoimintaa ja kansainvälistä asemaa vahvistamalla energiantuotantoa ja energian saatavuutta.

Tämä on yksipuolinen näkemys asiasta ja hyvin kiistanalainen.

Heikentää ihmisten viihtyvyyttä. Meillä on jo RR Oy ja rantaa on rajallisesti virkistykseen. Vaikutta positiivisesti vain ympäristön kuntiin kuten Ylivieska ja Kalajoki ja ehkä Raaheen.

Ydinvoimalaitoksen rakentaminen voi muuttaa Raaheen seutukunnan väestökehitystä positiiviseen suuntaan.

Tämä on yksipuolinen näkemys asiasta ja hyvin kiistanalainen. Väestön kehitys kauempana ydinvoimalaitoksesta saattaa edetä positiiviseen suuntaan, mutta laitosalueen läheisyydessä (alle 10-20 km) väestön kehitys kääntyy negatiiviseksi, kuten kaikkien suurten ympäristöhaittoja aiheuttavien teollisuuslaitosten läheisyydessä. Pyhäjoen kunta, Parhalahden ja Piehingin kylät kärsivät eniten.

*Eheytyvä yhdyskuntarakenne ja elinympäristön laatu
Ydinvoimahankkeen suunnittelun ja siihen liittyvän YVA-menettelyn yhteydessä on selvitetty alueen olosuhteet ja tunnistettu hankkeesta mahdollisesti aiheutuvat haitat sekä suunniteltu haittojen lieventämistoimenpiteitä.*

YVA-menettyly on kesken ja sen selvitykset eivät ole kaikilta osin käyttökelpoisia. Hankkeen haittoja ei ole luotettavasti voitu lieventää.

Hankkeen vaihtoehtoiset sijaintipaikat on valikoitu tavoitteiden edellyttämällä tavalla.

Mitkä ne vaihtoehdot ovat ja missä ne on esitetty?

Hanhikiven niemen alueella on luontoarvoja, jotka saattavat häiriintyä hankkeen toteuttamisesta. Osa Hanhikiven niemen alueen loma-asutuksesta tulee poistumaan ja osa lähialueen loma-asutuksesta häiriintyy hankkeen toteuttamisen johdosta.

Hanhikiven niemen alueella on luontoarvoja, jotka häiriintyvät hankkeen toteuttamisesta. Koko Hanhikiven niemen alueen loma-asutus tulee poistumaan ja koko lähialueen loma-asutus häiriintyy, jos hanke toteutuu.

Jätevesien käsittelylaitoksen päästöt ja laitoksen jäädäytysvesien yhteisvaikutus on tuhoisa lähivesistölle. Alueen eliöstö häviää vähitellen myös laitosalueen ulkopuolelta

Alueen maa- ja kallioperän ominaisuudet on selvitetty ja otettu huomioon hankkeen sijaintivaihtoehtoja valittaessa ja suunnittelussa.

Miten on selvitetty ja miten on otettu huomioon?

*Kulttuuri- ja luonnonperintö, virkistyskäyttö ja luonnonvarat
Hanke sijoittuu osittain suojelualueiden välittömään läheisyyteen. Maakuntakaavassa alue on osoitettu maankohoamisrannikon luontotyyppien ja lajiston vuoksi luonnon monimuotoisuuden kannalta tärkeäksi alueeksi. Niemellä on useita valtakunnallisesti että maakunnallisesti merkittäviä maiseman ja luonnonsuojelun kannalta huomioitavia kohteita. Niemen kärjessä sijaitseva Hanhikivi on valtakunnallisesti merkittävä muinaismuistokohde. Kaavaratkaisussa on pyritty huomioimaan merkittävät suojellut kohteet. Direktiivilajien esiintymät on otettu huomioon kaavaratkaisussa*

Edellä kuvattu pitäisi riittää ja kertoa kaikille asiaa käsitteleville, ettei alue sovellu ydinvoimalan rakentamispaikaksi. Hanhikiven niemi on parhalahtisille tärkeä virkistys ja harrastusalue, talvella ja kesällä. Tällä alueella ei ole saaristoa ja ranta-alueita on rajallisesti ihmisten virkistyskäytössä. Suomessa on otettu jo tarpeeksi kauniita ranta-alueita teollisuuskäyttöön. Ihmisille pitäisi jo antaa oma arvonsa ja myös heidän henkiselle hyvinvoinnille. Alueelta löytyy Pähkinäsaaren rauhan muinaismuistomerkki ja Vanhakartanon alue, joka myös liittyy kylän historiaan.

*Toimivat yhteysverkot ja energiahuolto
Alueelle rakennettava laivaväylä helpottaa meritse tapahtuvia kuljetuksia.*

Miten laivaväylä saadaan pysymään auki. Veneväylät ei ainakaan pysy. Jäät liikuttavat isojakin kiviä ja maamassoja.

Hanke tähtää energiahuollon valtakunnallisten tarpeiden tyydyttämiseen.

Tämä on virheellinen väite tai yksipuolinen näkemys asiasta ja hyvin kiistanalainen. Fennovoiman suurin yksittäinen omistaja on E.ON Nordic. Yhtäläilla voidaan väittää, että suurin osa tuotetusta energiasta menee pohjoismaiden ja sitä kautta Euroopan maiden markkinoille. (Ruotsalaiset ydinvoimatoimijat ovat avoimesti ilmaisseet toiveensa saada tulevaisuudessa ydinvoimaa Suomesta ja ministeri Pekkarinen on ilmoittanut, että uutta ydinvoimaa Suomeen voidaan rakentaa vain pohjoismaiden tarpeisiin.)

Kaavaratkaisussa esitetyt uudet voimajohtolinjaukset ovat hankkeen kannalta olennaisia ja niitä on suunniteltu yhteistyössä Fingrid Oyj:n ja wpd Finland Oy:n kanssa. Voimajohdoista laaditaan erillinen YVA-menettely ja niiden vaikutuksia ja linjauksia arvioidaan kaavoituksen yhteydessä.

Kaikki muutkin selvitykset ja valmistelut ydinvoimalaa varten on aloitettu ja toteutetaan kovalla kiireellä, niin miksi voimajohtojen yva-selvityksiä ei ole otettu tähän mukaan?

Kun vaikutusten todetaan olevan olennaisen merkittävät, voiko se olla syy keskeyttää kaavoitus?

Suojavyöhykkeiden osoittamisen tarpeet on selvitetty suunnittelun yhteydessä.

Millaiset ovat suojavyöhykkeiden tarpeet ja missä ne on esitetty?

Luonto- ja kulttuuriympäristöinä erityiset aluekokonaisuudet

Maiseman hierarkia ja aluekokonaisuuden luonne muuttuvat kookkaan voimalaitoksen hallitessa niemenkärjen maisemaa. Myös Hanhikiven niemen alueen merkitys maankohoamisrannikon katkeamattomana sukkessiokehityksen mallina heikkenee selvästi, kun alue pirstoutuu rakentamisen myötä.

Edellä kuvattu pitäisi riittää ja kertoa kaikille asiaa käsitteleville, ettei alue sovellu ydinvoimalan rakentamispaikaksi.

5.6 Kaavan sopeutuminen maakuntakaavaan

Muutoksen laadinta käynnistettiin Pyhäjoen kunnan, Raahen kaupungin ja Fennovoima Oy:n aloitteiden pohjalta

Pyhäjoen kunnan osalta aloite kaavoituksen käynnistämisestä on tehty täysin kuntalaisia kuulematta ja väärin periaattein. Suurelta joukolta Pyhäjoen kuntalaisia tuli aloite kunnan päättäjille kansanäänestyksen järjestämisestä ydinvoimalahankkeesta ennen kaavoituksen käynnistämistä. Tätä ei kuitenkaan haluttu toteuttaa. Ensin piti odottaa YVA:n valmistumista siitä saatavia tuloksia.

Ydinvoimalahanketta varten laadittavan maakuntakaavan muutoksen yhteydessä selvitetään, miltä osin voimalaitoksen toteuttaminen alueella edellyttää maakuntakaavaan ja kaavamerkintöihin muutoksia.

Eikö voimassa olevalla maakuntakaavalla ja sen periaatteilla (ja pitkän tähtäimen suunnitelmilla) ole mitään merkitystä siinä vaiheessa kun yksittäinen yritys sijoittaa suuria sumia ja aloittaa massiivisen kampanjoinnin ja käännättämisen, kun päättää totuttaa hankkeensa sinne minne sen helponen saisi?

6 KAAVAN YMPÄRISTÖVAIKUTUKSET

6.1 Yleistä

Hanhikiven ydinvoimalaitosalueen osayleiskaavaa koskeva ympäristövaikutusten arviointi on suurelta osin toteutettu ydinvoimahankkeen ympäristövaikutusten arviointiprosessin kautta. YVA-ohjelmasta ja –selostuksesta on vastannut Fennovoima Oy, ...

Mielestämme tämän kaltaisessa asian käsittelyssä on vakava ristiriita. YVA:n teettää ja maksaa Fennovoima, sen laatii Pöyry Oy. Yleis- ja asemaakaavan laatii Pöyry Oy ja sen maksaa Fennovoima. Ohjausryhmään ja kaavaa käsittelevään toimikuntaan on valittu vain ydinvoimamyönteisiä ihmisiä, jotka tähän mennessä ovat vieneet prosessia eteenpäin jurri Fennovoiman esittämällä tai vaatimalla tavalla.

... YVA-prosessin edetessä hyödynnetään siitä saatavia tuloksia kaavoitusta ohjaavana taustatietona...

Kun taustatiedoissa ilmenee jotakin hankkeen kannalta heikentävää, pyritään se välittömästi mitätöimään (viittaus: Fennovoima kiistää puutteet YVA:ssa, Fennovoiman aluepäällikkö Juha Miikkulainen näkee ydinvoimalaitoksen ympäristövaikutusten arviointiselostuksen eli YVA:n täyttävän ilman muuta YVA-lain edellytykset. Pohjois-Pohjanmaan ympäristökeskus pitää Pyhäjoen ydinvoimalahankkeen vaikutusarviointia riittämättömänä ja puutteellisena hankkeen viemiseksi päätöksentekoon. Raahen Seutu 12.12.2008)

Hanhikiven alueen välittömien maankäyttövaikutusten vaikutusalue käsittää Hanhikiven niemen.

Puhuttaessa ydinvoimalakaavasta vaikutusalue on huomattavasti laajempi, kuin Hanhikiven niemi.

Kaavaselostuksen liitteenä on tiivistelmä ydinvoimalahankkeen YVA-selostuksen vaikutusarvioinnista

6.2 Vaikutukset ihmisten elinoloihin ja elinympäristöön

... Noin viiden kilometrin säteellä voimalaitosalueen sijaintipaikasta asuu vakituisesti noin 140 henkilöä valtatie 8 varressa sijaitsevalla Hurnasperän kyläalueella,...

Viiden kilometrin sisällä on vakituista asutusta Kultalan, Hurnasten ja Parhalahden kylän alueella. Lasketaanko 5 km laitosalueen rajalta, keskeltä vai mistä? Sillä on oleellinen merkitys kuinka paljon asukkaita ja kuinka iso osa kylistä jää suojavyöhykkeen sisään.

Hanhikiven niemellä on virkistys- ja harrastuskäytössä merkitystä parhalahtisille ja kunnille ja seutukunnalle

Kokemukset muilta ydinvoima paikkakunnilta ovat osoittaneet, että ihmiset eivät asetu asumaan lähialueelle vaan hieman kauemmas. Hyötyjinä lähinnä Ylivieska ja Kalajoki ja ehkä Raahe.

6.3 Vaikutukset kallio- ja maaperään, veteen, ilmaan ja ilmastoon

Milloin tutkimukset on tehty ja mitkä ovat tulokset?

Kannanotto kaavan ympäristövaikutukset -tiivistelmään ja kohtiin 6.2 – 6.6 löytyvät liitteenä lopusta.

7 TOTEUTTAMINEN

7.1 Jatkosuunnittelu

Jatkosuunnittelu tulisi keskeyttää tarpeettomana.

7.3 Seuranta ja jälkiarviointi

Seurannassa tulisi huomioida kaikki nämä asiat ja jälkiarvioinnissa todeta aiheutettu haitta ja miten se tullaan korjaamaan ja korvaamaan.

Hanhikiven ydinvoimalaitosalueen asemakaava

Asemakaavan selostuksen luonnos 24.10.2008

Asemakaavaluonnoksen selostus on pääosiltaan saman sisältöinen, kuin yleiskaavaluonnosselostus, mutta numeroitu osittain eri tavalla.

Yleiskaavaselostuksen palautteemme asiat huomioitava myös asemakaavaselostuksen osalta ja lisäksi huomioitava seuraavat kohdat:

2 TIIVISTELMÄ

2.2 Asemakaava

Asemakaavassa on osoitettu energihuollon alue, jolle saa sijoittaa ydinvoima-laitoksen.

Pitäisi tässä vaiheessa kirjoittaa alue, jolle suunnitellaan sijoitettavaksi ....

3 LÄHTÖKOHDAT

3.1.2 Luonnonympäristö

Luonnonolot ja luonnon monimuotoisuus

Vesistöt ja vesitalous

Kallioperä ja maaperä

ks. yleiskaavaluonnos 3.6

ks. yleiskaavaluonnos 3.10

ks. yleiskaavaluonnos 3.8

ks. yleiskaavaluonnos 3.7

3.1.3 Rakennettu ympäristö

Väestön rakenne ja kehitys kaava-alueella, asuminen

Yhdyskuntarakenne, taajamakuva

Palvelut

Työpaikat, elinkeinotoiminta

Virkistys

ks. yleiskaavaluonnos 3.5

ks. yleiskaavaluonnos 3.3

ks. yleiskaavaluonnos 3.4

ks. yleiskaavaluonnos 3.3

Alueen luonnon monipuolisuus mahdollistaa virkistyskäytön, mutta luonnonsuojelu aiheuttaa myös virkistykseen rajoituksia.

Luonnonsuojelun pitäisi ensisijaisesti estää ko. laitoksen rakentamisen.

Liikenne ja tiestö

mts. yleiskaavaaluonnos 3.14

Muinaismuistot

mts. yleiskaavaaluonnos 3.11

Alueella oleva Hanhikivi on valtakunnallisesti arvokas kiinteä muinaismuisto ja se on rauhoitettu muinaismuistolain mukaisesti. Hanhikivi on luokiteltu 1-luokan muinaisjäännökseksi eli kaikissa olosuhteissa säilytettäväksi kiinteäksi muinaisjäännökseksi. Kohde on paikkakunnalla tunnettu ja se on merkitty nähtävyydeksi. Hanhikivi on suuri siirtolohkare, jossa on joitakin hakkauksia.

Hanhikivi ja sitä ympäröivä luonto ovat rahassa mittaamattomia arvoja, joiden merkitys vain kasvaa, kun joka puolella tehokulutetaan ympäristöä ja rakennetaan luontoa kunnioittamatta.

Alue tulee säästää luonnontilaisena esimerkkikohteena tuleville sukupolville.

3.1.4 Maanomistus

mts. yleiskaavaaluonnos 3.12

3.2.1 Kaava-alueita koskevat suunnitelmat, päätökset ja selvitykset

Maakuntakaava

... Maakuntakaavassa Hanhikiven alueella korostuvat luonto- ja kulttuuriarvot sekä virkistyskäytön kehittäminen. Hanhikiven alue on osoitettu maankohoamisrannikon luontotyyppien ja lajiston vuoksi luonnon monimuotoisuuden kannalta tärkeäksi alueeksi. Niemellä on luonnon ja maisemansuojelun kannalta valtakunnallisesti arvokasta kallioaluetta ja maakunnallisesti arvokkaita perinnebiotooppikohteita, sen kaakkois- ja eteläpuolella on luonnonsuojelu ja Natura-alue. Alue sisältyy koko Pyhäjoen rannikon käsittävään luonnon monikäyttöalueen merkintään, jolla osoitetaan virkistyskäytön kannalta kehitettäviä, arvokkaita luontokohteita sisältäviä aluekokonaisuuksia.

Hanhikivi on valtakunnallisesti merkittävä muinaismuistokohde ja Parhalahden vanha kalaranta valtakunnallista kulttuuriympäristöä. Rannikon suuntainen viheryhteystarpeen merkintä kulkee niemen kautta. Lisäksi koko rannikkoaluetta koskee Perämerenkaaren kehittämisvyöhykkeen merkintä määräyksineen. Parhalahden kylä on osoitettu toimintapohjaltaan vahvana kylänä.

Edellä oleva maakuntakaavan selostus kertoo sen miksi ydinvoilaitoskaavoitus on täysin turhana ja tarpeettomana keskeytettävä.

Pyhäjoen – Raahan edustan merialueella on laaja tuulivoimala-alueen varaus.

Maakuntakaava on huomioinut mm. Hanhikiven luonnon kannalta paremman energiatuotantomuodon

Pohjois-Pohjanmaan liiton maakuntahallitus on 7.4.2008 päättänyt käynnistää maakuntakaavan laatimisen ydinvoimalahanketta varten. Päätöksen perusteena on kuntien aloite kaavamuutoksen laatimiseksi Fennovoima Oy:n esittämän aloitteen pohjalta.

Päätös aloittaa maakuntakaavan muutos on tehty virheellisin perustein, Fennovoiman vaatimuksesta, kuntien aloitteesta, mutta kuntalaisia kuulematta! Lisäksi viranomaisia on harhautettu uskomaan, että kuntalaiset olisivat suurella enemmistöllä ydinvoimalan kannalla. Ydinvoimakriittisyys on laajaa, mutta kritiikki on pyritty vaimentamaan tehokkaasti. Kuntaviranomaisten ja Fennovoiman taholta.

Muut aluetta koskevat päätökset, suunnitelmat ja ohjelmat

Kaavoitus ja YVA-menettely

Yleiskaavan ja asemakaavan laadinnassa on tavoitteena käsitellä .... asemakaavoissa laitostonttia koskevat seikat yksityiskohtaisesti.

Ei yksityiskohtaista kuvausta laitostontista

Suunnittelun tarkkuus on jo tässä vaiheessa kaavoitusta varten riittävä.

Miksi kaavassa ei ole esitetty esim. laitoksen paikka?

Ympäristövaikutusten arviointiselostuksen valmistuttua syksyllä 2008, järjestetään yleisötilaisuus, joka toimii omalta osaltaan myös kaavaaluonnosvaiheen kuulemismenettelynä. Tällöin on mahdollista käydä keskustelua kaavojen valmisteluaineistosta ja alustavista vaikutuksista. YVA-selostuksen ja maakuntakaavaaluonnoksesta järjestettävä yleisötilaisuus pidetään 5.11.2008 ja osayleiskaavoja ja asemakaavoja käsittelevä yleisötilaisuus puolestaan 13.11.2008.

Virhe: YVA-tilaisuudessa, jossa maakuntakaavaa esiteltiin alustavasti (ei ollut luonnos), ei ollut mahdollisuutta keskusteluun tai palautteeseen, koska aika oli taas hyvin rajallinen ja puheenvuoroja rajoitettiin. Myös osayleiskaavan ja asemakaavan esittelyä ei voi sanoa kuulemismenettelyksi, koska aineisto tuli nähtäville vasta

tilaisuutta seuraavana päivänä ja aineisto esittelyssä oli sen verran epäselvä, kuten koko esitys, ettei niiden perusteella saanut mitään käsitystä asiasta.

Pyydämme jälleen varsinaista kuulemis-, eli neuvottelutilaisuutta järjestettäväksi osallisille kaavan laatijan ja ympäristökeskuksen kanssa yhdessä ennen kuin kaavaehdotuksen laatimista jatketaan. (Viittaamme OAS-palautteen pyyntöön.)

Kaavoitukseen liittyvät erillisselvitykset
Fennovoima Oy:n selvitykset

kts. yleiskaavaluonnos 3.15

4.3 Osallistuminen ja yhteistyö

4.3.1 Osalliset

... Osallisilla on oikeus ottaa osaa kaavan valmisteluun, arvioida sen vaikutuksia ja lausua kaavasta mielipiteensä (MRL 62 §).

Millä tavalla mahdollista, kun neuvottelupyyntöön ei ole vastattu tai suostuttu?

Osallistuminen

Kommentit tavoitteista ja valmisteluaineistosta

Missä valmisteluaineisto nähtävillä tai miten sen saa?

Tarvittaessa neuvottelut eturyhmien kanssa

Miten ja milloin neuvottelu järjestään?

4.4 Asemakaavan tavoitteet

Suunnittelun yleistavoitteet

- Kaavoituksessa sovitetaan yhteen ympäristönäkökulma ja intressinäkökulma.

Kaavaluonnos tehty vain Fennovoiman intressin lähtökohdista.

- Kaavoituksessa noudatetaan kestävän kehityksen periaatteita. Suunnittelun kuluessa selvitetään kaavoituksen ympäristövaikutukset.

Tällä kaavalla ei voida toteuttaa kestävän kehityksen periaatetta.

Alueen toimijoiden tavoitteet

Virhe: pitää lukea Tämän hankkeen toimijoiden tavoitteet

Fennovoiman asettamana tavoitteena on ydinvoimalaitoksen sijoittaminen Hanhikiven niemeen sekä eri maankäyttömuotojen sijoittuminen toisiinsa nähden häiriöttömästi.

Tavoite häiriöttömyydestä ei voi toteutua tämän kaltaisessa hankkeessa.

Alueen oloista ja ominaisuuksista johdetut tavoitteet

Alueen rakentamisessa tulee ottaa huomioon, että alue on maisemallisesti tärkeää aluetta sekä arvokasta luonnonympäristöä. Alueen rakentamisessa tulee huomioida paikan erityisominaisuudet. Asemakaavassa määritellään luonnonsuojelualueet ja Hanhikiven suojeltava muinaismuisto.

Vaaditaan asemakaavaehdotukseen esitettäväksi rakentamisalueen ja kaikkien luonnonsuojelu ja arvokohteiden tai arvokkaiden alueiden aitaaminen koko rakennustyön ajaksi, jottei vapaa liikkuminen ja alueiden käyttäminen rakentajille tai rakentamiselle ole mahdollista. Sitä vastoin paikallisten asukkaiden pääsy esimerkiksi Hanhikivelle on määriteltävä vapaaksi kaikissa olosuhteissa.

4.4.2 Prosessin aikana syntyneet tavoitteet, tavoitteiden tarkentuminen

Osallisten tavoitteet

Asemakaavan laadinnan perusteena on ollut ydinvoimalaitoksen sijoittaminen Hanhikiven niemen alueelle...

Osallisilla voi olla ja on täysin poikkeavia tavoitteita

Asemakaavan laadulliset tavoitteet

Asemakaava tähtää uuden ydinvoimalaitoksen sijoittamiseen Hanhikiven niemen alueelle siten, että kaikki toiminnot ja maankäyttömuodot ja suojeltavina säilyttävät alueet saadaan sijoitettua alueelle toisiinsa nähden mahdollisimman häiriöttömästi.

Mahdollisimman häiriöttömästi ei riitä. Pitää selkeästi osoittaa mitä kaavan vuoksi menetettäisiin.

Muut tavoitteet

Asemakaavan toiminnalliset vaatimukset

Osallistumis- ja arviointisuunnitelmassa on esitelty perustietoja laitoksesta ja sen edellyttämästä infrastruktuurista. Osallistumis- ja arviointisuunnitelmassa on myös esitelty rajoituksia laitosalueella ja ydinvoimalaitoksen vaikutusalueella sekä yleiskaavojen ja asemakaavojen laatimisen ja alustava aikataulu.

Mistä kohdasta OAS:aa nämä löytyvät?

4.5 Asemakaavaratkaisun vaihtoehdot ja niiden vaikutukset

Asemakaavaluonnoksessa on esitetty vaihtoehtoisia linjauksia yhdystielle ja vierailukeskuksen sijainnille.

Vierailukeskuksen sijainti ei liene se kaikkein tärkein. Miksi itse laitoksen sijaintia ei ole esitetty?

4.5.3 Suunnitteluvaiheiden käsittelyt ja päätökset

Esitetty hyvin epämääräisesti xx.xx?

5.2 Ympäristön laatua koskevien tavoitteiden toteutuminen

... Asemakaavan mahdollistaman ydinvoimalaitosalueen rakentaminen Hanhikiven niemeen muuttaa koko alueen luonnetta nykyisestä huomattavassa määrin, kun melko luonnontilainen alue rakennetaan ja liikkumismahdollisuuksia niemen alueella rajoitetaan. Kaavaratkaisulla on pyritty sijoittamaan erityyppiset toiminnot toisiinsa nähden häiriöttömästi.

Kenen tavoitteet? Fennovoiman tavoitteet toteutuisivat, mutta eivät maakunnalliset, luonnonsuojelulliset eivätkä asukkaiden!

5.3 Aluevaraukset

5.3.1 Korttelialueet

Energiahuollon korttelialue

Näistä EN- 1-alueelle on mahdollista rakentaa ydinvoimalaitos, jossa on 1-2 ydinvoimayksikköä sekä matala- ja keskiaktiivisen ydinjätteen loppusijoitustiloja.

Ydinjätteen loppusijoitusta on käsitelty varsin vähän julkisesti, se on sivuutettu lähes tyystin. Loppusijoituspaikka on merkittävä selkeästi kaavaan ja maastoon, se on myös määriteltävä siten että on löydettävissä myös satojen vuosien päästä.

Maa- ja metsätalousalueet

M-2 -alueelle saa lisäksi rakentaa voimalaitoksen vartioinnin kannalta tarpeellisia rakennelmia. Alueita voidaan käyttää ulkoiluun ja virkistykseen pääasiallista käyttötarkoitusta vaikeuttamatta.

Millä tavalla voidaan käyttää ulkoiluun ja virkistykseen? Onko liikkuminen näillä alueilla vapaata?

5.4 Kaavan vaikutukset

Ympäristövaikutusten arviointi

... Selvitykset on tehtävä koko siltä alueelta, jolla kaavalla voidaan arvioida olevan olennaisia vaikutuksia.

Huomioitava, että vaikutuksia arvioitu lähinnä 1 km:n laitosalueella

Yhteysviranomaisena toimivan Työ- ja elinkeinoministeriön lausunto arviointiselostuksesta saataneen maaliskuussa 2009. Tällöin käytössä on riittävät tiedot kaavaehdotusten laatimiseksi.

Nyt jo Fennovoima on lausunut, että YVA ei tuo esteitä laitoksen rakentamiselle. Ja aiemman ilmoituksen mukaan tarvittavia lisäselvityksiä tehdään. Onko tässä ristiriitaisuutta?

5.4.1 Vaikutukset rakennettuun ympäristöön

Palvelut, työpaikat, elinkeinotoiminta

Ydinvoimalaitoksen rakentamishankkeella Hanhikiven niemeen on arvioitu olevan vaikutuksia aluerakenteeseen ja –talouteen sekä työllisyyteen voimalaitoksen rakentamisvaiheessa että käyttövaiheessa. Hankkeella voidaan arvioida olevan vaikutusta alueelliseen muuttoliikkeeseen, väestörakenteeseen ja väestökehitykseen, jotka vaikuttavat edelleen esimerkiksi asunto- ja kiinteistömarkkinoihin.

Kyseessä voi olla erittäin merkittävä haitta.

... Olettamuksena voidaan pitää, että...

Olettamuksena voidaan pitää että alueen lähiympäristö tyhjenee asutuksesta ja alue kurjistuu.

Virkistys

Hanhikiven niemen alueen käyttömahdollisuudet virkistysalueena heikkenevät selvästi nykytilanteesta, kun suuri osa niemestä varataan ydinvoimalatoiminnalle.

Tästä olemme täysin yhtä mieltä, jos suuri osa niemestä varataan ydinvoimalalle.

Liikenne

Kaiken kaikkiaan rakennusaikana maanantain ja perjantain välillä henkilöliikenteen määrä on noin 4 000–5 750 henkilöajoneuvoa vuorokaudessa ja raskaan liikenteen määrä noin 100 raskasta ajoneuvoa vuorokaudessa.

Kaavassa esitettävä liikenteen, kevyenliikenteen ja risteysalueiden suunnitelmat.

Kysymys: Kuuluuko ko. infran rakentaminen Fennovoimalle vai kunnalle?

Rakennettu kulttuuriympäristö ja muinaismuistot

Niemen kärjessä sijaitseva muinaismuisto, Hanhikivi, on merkitty asemakaavaan muinaismuistolain mukaisesti rauhoitettuna muinaisjännökseenä. Kohteen saavutettavuus voi heikentyä, koska suuri osa Hanhikiven niemestä on kaavassa osoitettu energiahuollon korttelialueeksi. Kulkuyhteys Hanhikivelle on kaavassa osoitettu ohjeellisena ajoyhteytenä ja alueen haltijalla on oikeus valvoa ja rajoittaa liikennettä.

Tämä on Fennovoiman lupauksen vastainen lausuma.

Tekninen huolto

Voimalaitosalueen rakentaminen vaatii kunnallistekniikan rakentamista niemen alueelle.

Kysymys: Kuuluuko ko. infran rakentaminen Fennovoimalle vai kunnalle?

Erityistoiminnat

Asemakaavaan on merkitty linjaus voimajohtokäytävän rakentamista varten. Johtokäytävä asettaa rajoituksia käytäväalueen maa-alueiden ja puuston käytölle.

Tästä tulee tiedottaa maanomistajia riittävällä tavalla.

5.4.2 Vaikutukset luontoon ja luonnonympäristöön

Maisemarakenne, maisemakuva

Asemakaavan toteutuminen muuttaa alueen maisemallista luonnetta. Voimalaitos poikkeaa sekä miljööltään, mittakaavaltaan että luonteeltaan merkittävästi ympäristöstään ja muodostaa maisemakuvaa laajalti hallitsevan ja maiseman luonnetta sekä hierarkiaa muuttavan maamerkin. Voimalaitoksen rakentamisalueella paikalliset vaikutukset maisemaan ovat merkittäviä, kun nykyinen metsäinen luonnonalue muuttuu suurimittakaavaiseksi rakennetuksi ympäristöksi. Lisänsä maisemakuvan muutoksiin tuovat myös voimalaitoksen majoitusalue, uusi tieyhteys, satamalaiturialue ja 80 - 120 m leveä avoin voimajohtokäytävä... avoimien viljelysalueiden läheisyydestä aukeaa näkymiä myös voimalaitoksen suuntaan.

Pimeän ajan valaistusolosuhteissa voimalaitosalue erottuu kauas seudun uutena maamerkinä.

Tässä kohdassa olemme kaavan laatija kanssa täysin yhtä mieltä, jos kaava toteutuisi.

Luonnonolot, luonnon monimuotoisuus

Hanhikiven niemi edustaa maankohoamisrannikkoa ja se on todettu myös luontotyyppiensä ja lajistonsa vuoksi luonnon monimuotoisuuden kannalta erittäin tärkeäksi alueeksi.

Tässä kohdassa olemme kaavan laatija kanssa täysin yhtä mieltä.

Voimalaitosalueen rakentumisen myötä Hanhikiven niemi tulee suurelta osin muuttumaan monimuotoisesta luonnonympäristöstä teollisuusalueeksi.

Tässä kohdassa pitänee kirjoittaa: tulisi muuttumaan.

Merkittävimmät muutokset kohdistuvat laitosalueelle sekä uusien tie –ja voimalinjojen alueille, joiden rakentuminen muuttaa alueiden kasvustoa oleellisesti ja osittain kasvulliset alueet poistuvat kokonaan.

Tässä kohdassa pitänee myös kirjoittaa: kohdistuisivat, muuttaisi ja postuisi.

Hanhikiven niemen alueen merkitys maankohoamisrannikon katkeamattomana sukkessiokehityksen mallina heikkenee selvästi, kun alue pirstoutuu rakentumisen myötä.

Ja edelleen: heikkenisi ja pirstoutuisi

Pienilmasto ja ilmanlaatu

Asemakaavalla ei ole merkittäviä vaikutuksia pienilmastoon.

Jatkuva sumu talvipakkasilla? Radioaktiiviset päästöt?

Vesistöt, vesitalous

... Hankkeesta aiheutuva ravinnekuormitus on niin vähäistä, ettei sillä voi arvioida olevan haitallista vaikutusta Hanhikiven alueen tai Perämeren tilaan yleensä.

Jäähdytysveden laatu ei lämpötilan nousua lukuun ottamatta muutu voimalaitoksen läpi virratessaan. Jäähdytysvesien vaikutuksen purkualueen veden laatuun arvioidaan kokonaisuudessaan jäävän vähäiseksi.

Asia on hyvin kiistanalainen. Tulokset esimerkiksi Loviisan seudulla kertovat ihan muuta. Jäähdytysvesien vaikutus veden laatuun on merkittävä.

Luonnonsuojelu

Kaavaratkaisulla ei ole merkittäviä muutoksia alueen ympäristönsuojelullisiin näkökohtiin.

Väärin: kaavaratkaisulla on erittäin vakavia vaikutuksia alueen ympäristönsuojelullisiin näkökohtiin.

5.5 Kaavamerkinnot ja –määräykset

Kaavamerkinnot ja –määräykset ovat...

Monelta osin huonosti hahmotettavissa karttatulosteesta.

- ma-enk-merkintä osoittaa ohjeellisen alueen osan, jolle voidaan rakentaa maanalainen loppusijoituslaitos matala- ja keskiaktiivista jätettä varten ydinenergianlain nojalla myönnetyn rakentamisluvan mukaisesti.

Onko koko Hanhikiven niemi varattu ydinjätealueeksi?

Kommentteja Hanhikiven ydinvoimalaitosalueen yleis- ja asemakaavaa koskevien ympäristövaikutusarviointien tiivistelmään

”Hanhikiven niemen ympäristö tulee muuttumaan luonteeltaan monimuotoisesta luonnonympäristöstä teollisuusalueeksi.” (sivu 18) Tämä toteamus tiivistää kaiken oleellisen siitä miten Pyhäjoen kunta tulee mahdollisen ydinvoimalan myötä muuttumaan. Koko Pyhäjoen kunta tulee muuttumaan nuoria perheitä houkuttelevasta luontokunnasta rahan ahneiden etuja ajavaksi teollisuuskunnaksi.

Arviossa todetaan; valtaosalla niemestä käyttötarkoitus muuttuu. Lounaisrannan loma-asutus ja virkistyskäyttö poistuu. Koillisrannalla maankäyttö säilyy pääosin ennallaan. Samaisessa esityksessä todetaan, että muutos ei ole merkittävä, koska varsinaisella laitosalueella ei ole asutusta/loma-asutusta. Muutosta voidaan pitää merkittävänä, koska se vaikuttaa useiden perheiden elämään ja tuhoaa alueen luonnon. Vaikka koillisrannan käyttö virkistykseen olisikin maankäytöllisesti mahdollista, tulisi miettiä, käyttävätkö ihmiset todella virkistysaluetta, joka sijaitsee aivan ydinvoimalaitosalueen vieressä. Arviossa kerrotaan, että laitoksen rakentaminen mahdollistaa uutta maankäyttöä

taajamissa ja kylissä sekä tieyhteyksien varrella. Olisi mielenkiintoista tietää, mitä uutta maankäyttöä näille alueille kannattaa suunnitella. Uusi asuinalue ydinvoimalan naapuriiin ei ole realistinen ja järkevä suunnitelma.

Voimalinjat

Voimalinja rajoittaa maankäyttöä 80-120 metriä leveältä alalta 20 kilometrin matkalta. Tämä tarkoittaa yhteensä **160 000-240 000 neliön** menetystä maankäytössä. Kyse on isosta alueesta, voimalinjojen viemää maa-alaa ei tulisi vähätellä.

Ydinvoimalan aiheuttama muuttoliike

Arvioinnista saa sen käsityksen, että Pyhäjoelle olisi muuttamassa satoja uusia perheitä, tämä ei liene kuitenkaan ole absoluuttinen totuus. Laitoksen työllistävyuden odotetaan vaikuttavan positiivisesti muuttoliikkeeseen ja väestön ikärakenteeseen. Voidaan kuitenkin todeta, että Suomen nykyisillä ydinvoimalapaikkakunnilla muuttotappio on samansuuntainen kuin muillakin vastaavankokoisilla paikkakunnilla. Ydinvoimalat eivät houkuttele vaikutusalueilleen lapsiperheitä. Pyhäjoen kunnan päättäjien olisi hyvä huomioida se tosiasia, että jos talousalueelle muuttaa uutta työikäistä väkeä, se muuttaa noin 30-100 kilometrin päähän laitoksesta. Tämä on helposti todettavissa esim. Olkiluodon voimaloiden läheisyydessä. Kuntaamme ei siis todennäköisesti tule muuttamaan uusia perheitä vaikka ydinvoimala tänne rakennettaisiin. Muualta tulevat keikkatyömiehet eivät tuo tänne perheitään, eivätkä jää kuntaamme pysyvästi. Arvioinnissa todetaan, että talousalueella voi olla palveluiden tarjonnassa vapaata kapasiteettia. Tämä on aika erikoinen väite, ainakin Pyhäjoella on jo nyt täyttä ainakin lastenhoidossa, vanhus- ja vammaispalveluissa, hammaslääkäri- ja lääkäripalveluissa. Olisikin mielenkiintoista tietää missä on vapaata kapasiteettia? Eikö ole väärin antaa tällaisia epämääräisiä "voi olla" lausuntoja tällaisissa arvioinneissa. Hanhikiven ydinvoimalaitosalueen yleis- ja asemaakaavaa koskevien ympäristövaikutusarviointien tiivistelmässä todetaan, että käytettyä polttoainetta kuljetetaan loppuvarastointiin neljä kertaa vuodessa. Missähän tämä loppuvarastointi/säilytys paikka sijaitsee? Kuvan 3 kuvatekstissä puhutaan Kemin ja Simon liikennemääristä. Karttakuva on kuitenkin Pyhäjoelta. Tällaisista inhimillisistä virheistä tulee mieleen onko koko arviointi "copy pastetettu" Fennovoiman maksamasta Pöyryn selvityksestä, jota ei kunnassa ole arvioitu kriittisesti, niin kuin olisi kuulunut tehdä.

Jäähdytysvedet

Jäähdytysvesien vaikutus jääpeitteeseen vaikuttaa huomattavasti alueen virkistyskäyttöön. Hanhikiven niemen läheinen jääalue on suosittu jäähiihto- ja pilkkikohde talvisin. Arvioinnissa todetaan, että jäähdytysveden laatu ei muutu laitoksen läpi kulkiessaan. Tosiasiahan on, että laitokseen mennessään vesi ei ole radioaktiivista ja takaisin mereen tullessaan vesi on muuttunut radioaktiiviseksi. Jäähdytysvesien vaikutuksesta jäämassat eivät enää tule huuhtomaan rannikkoa, mikä vaikuttaa rannan umpeen kasvuun ja ympäristön muuttumiseen huomattavasti. Tämä heikentää suojeltujen merenrantaniittyjen tilaa. Arvioinnissa käytetään turhan varovaisia ilmaisuja: saattaa muuttaa jne.

Vaikutukset ympäristöön

Laivaväylän ja satamalaiturin rakentaminen vaativat laajoja ruoppauksia. Pohjan sedimentin koostumusta ei ole tutkittu ja on väärin tehdä arvioita ruoppaus töiden vaikutuksista ennen näiden selvitysten tekemistä.

Veden samenneminen ja rakennustyömaan aiheuttama melu ja tärinä aiheuttavat lintujen ja kalojen väliaikaista siirtymistä pois alueelta. Rakennustyöt eivät kuitenkaan kestä yhtä kesää vaan ovat vuosikausien mittaiset. Voidaanko eläimistön olettaa palaavan näin pitkän häiriötekijän jälkeen yhtäkkiä ennalleen?

Hanhikiven alueella pesii ja käy muuttojen yhteydessä runsaasti eri lintulajeja, myös erityisvastuulajeja sekä vaarantuneiksi luokiteltuja lajeja. Näiden pitäisi olla painavia syitä kaavoituksen pikaiseen keskeyttämiseen ja alueen luonnonsuojeluarvojen tunnustamiseen.

Arvioinnissa todetaan, että luontodirektiivin liitteen IV kasvilajien esiintymiä on mahdollista säilyttää alueella. Totuus on kuitenkin, että ydinvoimalan rakennustyömaa on niin iso hanke, ettei siellä ehditä katsoa jokaista ojanpenkkaa ja tutkia mitä kasveja siinä esiintyy. Koko alueen luonto tulee muuttumaan niin paljon, että on väärin kuvitella, että näitä kasveja voitaisiin säilyttää. Voimalaitoksen rakentamisvaikutukset tulevat tuhoamaan ainutlaatuisen luontokohteen lopullisesti.

Voimalinjat

Kappaleessa 1.6.1.2 todetaan, että voimalinjojen alla raja-arvot voivat jopa ylittyä. Samassa kappaleessa todetaan myös, että edes voimalinjojen alla raja-arvot eivät voi ylittyä. Aika ristiriitaiselta kuulostaa. Kuinka asia siis on, ylittävätkö raja-arvot vai eivät? Voimalinjojen läheisyydessä olevien kiinteistöjen ja maiden arvo laskee oleellisesti. Kuka tämän korvaa?

Kuntalaisten turvallisuus ja viihtyvyys

Ydinvoimala päästää ilmaan ja veteen radioaktiivisia päästöjä. Tämä vaikuttaa Pyhäjoen kunnan asukkaiden turvallisuuteen ja on jo yksinään syy lopettaa kaavoituksen eteenpäin vieminen ja pyytää Fennovoimaa vetäytymään Pyhäjoelta. Arvioinnissa todetaan, että voimalaitos ei aiheuta terveydellistä haittaa kunnan asukkaille. Meneekö kunta takuuseen tästä asiasta ja mihin perustatte käsityksenne? On aika iso lupaus luvata, että terveydellistä haittaa ei ole, kun osa maailmanlaajuisesti arvostetuista tutkimuksista on täysin toisen näkemyksen kannalla.

Voimalaitoksen aiheuttamaa maisemahaittaa ei voi aliarvioida. Voimala aiheuttaa pahan maisemahaitan. Maisemahaitan aiheuttaa myös voimalinja, joka vaikuttaa kaukanakin voimalasta. Arvioinnissa puhutaan maisemahaitasta Hanhikiven alueen mökeillä, on huomattava, että voimala tulisi näkymään myös muualla kunnassa sijaitseville loma-asunnoille.

Arvioinnissa todetaan, että parakkikyliä voitaisiin sijoittaa asutuskeskusten läheisyyteen 5-10 parakin ryhmissä. Tätä pidetään parakkikylien vaihtoehtona. Toisessa vaihtoehdossa parakit laitetaan yhteen kasaan ja toisessa ripotellaan pitkin kylää. Voiko näitä pitää vaihtoehtoina? Miten parakkien hajasijoittaminen asutusalueiden keskelle vaikuttaa asukkaiden viihtyisyyteen ja alueiden yleiseen viihtyvyteen?

Pyhäjoelta kuljetaan runsain määrin töissä Raahessa. Liikenteen runsas lisääntyminen 8-tiellä aiheuttaa lisääntyviä ruuhkia ja työmatkojen venymistä sekä vaaratilanteita, tiellä jota ei ole suunniteltu näin runsaille ajoneuvo määrille. Arvioinnissa todetaan, että liikenteen aiheuttamat ilmanlaadun heikentymisellä ei ole pitkäaikaisia vaikutuksia Hanhikiven niemen alueella. Alueella asuville ihmisille on merkitystä myös lyhyen ajan ilmanlaadun heikentymisellä.

Arvioinnissa kerrotaan kalastuksesta ja vähätellään kalastukselle aiheutuvia haittoja. STUK:n selvityksessä on todettu, että satunnaisissa kaloissa tavataan radioaktiivisia jäämiä. Kuka uskaltaa enää syödä Pyhäjoen edustalta kalastettua kalaa? Kaloista kun ei ulospäin näe missä yksilöissä jäämiä on ja kuinka paljon.

Fennovoiman teettämän tutkimuksen mukaan asukkaista enää 30 prosenttia pitäisi asuinaluettaan viihtyisänä ydinvoimalan tulon jälkeen. Tämän pitäisi saada kunnan päättäjien hälytyskellot soimaan. Jos ihmiset eivät pidä asuinaluettaan viihtyisänä kaikenlainen sosiaalinen pahoinvointi lisääntyy ja osa väestöstä muuttaa mahdollisesti pois koko kunnan alueelta. Myös ihmisten pienikin turvattomuuden tunteen lisääntyminen vaikuttaa ihmisten työtahokkuuteen ja jaksamiseen. Inhimillisten ja pehmeiden arvojen tulisi mennä taloudellisen edun tavoittelun edelle.

Onko kunnan tehtävä pyrkiä mahdollisimman suureen taloudelliseen hyötyyn?

Tiivistelmä: Osayleiskaavan ja asemakaavan laatiminen on syytä keskeyttää toteutuskelvottomana. Pyhäjoen Hanhikiven alue ei sovellu ydinvoimalan rakentamispaikaksi, eikä ydinjätteen sijoituspaikaksi.

Pyydämme huomioimaan palautteemme kokonaisuutenaan kaava-asiaa käsitellessänne.

Pro Hanhikivi ry.
puolesta

Helena Maijala
Puheenjohtaja

Katja Sipilä
Sihteeri